

MARKSKOLEMØDE

Navn

Lokalitet

Udfordring

Forslag til løsninger

Valg

ØKOLOGIFREMMEPROJEKTET

"HØJ PRODUKTION UDEN KONVENTIONEL HUSDYRGØDNING – UDDANNELSE AF LANDMÆND"

PROJEKTETS FORMÅL:

At starte omstilling af økologisk landbrug til en produktion, hvor der ikke anvendes konventionel husdyrgødning.

PROJEKTETS INDHOLD:

- 19 markskolegrupper rundt i landet mødes i alt 7 gange
- Studietur til Holland
- Konsulenterne er uddannet til at fungere som facilitatorer for grupperne
- Afsluttende workshop for alle projektdeltagere

OPSKRIFT PÅ EN MARKSKOLE

EN MARKSKOLE

- I en Markskole får landmanden forslag til praktiske løsninger fra andre landmænd, som har fokus på den samme udfordring som ham selv.
- Markskolen har det overordnede emne, udfasning af konventionel husdyrgødning, og består af deltagere fra 5–6 bedrifter samt en rådgiver, som fungerer som facilitator for gruppen.
- Gruppen besøger hinanden på skift, og alle forpligter sig til at bidrage med forslag til løsninger på to konkrete problemstillinger/udfordringer, som værten har udpeget.
- Fælles mål og gensidig tillid er nøgleord i Markskolerne.
- Facilitator er der for at støtte processen, så gruppen holder den aftalte dagsorden.
- Et møde i en Markskole tager 2–3 timer.

FØR MØDET

- Facilitator kontakter værten, som beslutter hvilke problemer, der skal behandles på mødet. Facilitator hjælper til med at konkretisere problemstillingerne/udfordringerne. Der fokuseres også på hvilke succeser, der har været, så landmanden også husker at fortælle om dem på mødet.
- Facilitator sender dagsorden og nøgletal for bedriften ud til gruppen forud for mødet.

VED MØDET

1. De valgte problemstillinger præsenteres af landmanden.
2. Rundtur i marken.
3. Alle deltagere stiller opklarende spørgsmål til de valgte problemstillinger, og man må ikke komme med forslag til løsninger.

4. Der holdes en tænkepause et par minutter, hvor deltagerne kan tænke over de løsninger, de kan komme med.
5. Alle deltagere bidrager med et løsningsforslag, og værten tier stille.
6. Værten repeterer løsningsforslagene og vælger de forslag, som han/hun vil gennemføre.
7. Værten laver en handleplan.
8. Mulighed for en 2. runde, hvor andre og måske mere vilde ideer kan komme frem.

FACILITATORS ROLLE PÅ MØDET

- Sørger for at rammen for mødet holdes.
- Sørger for at alle kommer til orde.
- Sørger for at alle bidrager.
- Hjælper med at holde den aftalte dagsorden.
- Fastholder fokus på de udpegede problemstillinger og vedtagne mål.
- Hjælper med at præcisere konklusionerne i respekt for de synspunkter, der er kommet frem.
- Sørger for at der bliver fastsat tid og sted for næste møde.
- Skriver noter til referat.
- Fremskaffer afklaringer om problemstillinger, hvor gruppen er kørt fast.

EFTER MØDET

- Facilitator sender referat fra mødet ud til deltagerne samt til fælles projektdatabase.
- Ved næste møde følges der op på værtens beslutninger fra sidste møde.

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

PRIORITERING AF GØDNING I SÆDSKIFTET

Husdyrgødningen tildeles afgrøder med størst udbytterespons. Vejledende udbytte-
responser i økologisk korn:

AFGRØDE OG FORFRUGT	Udbytterespons (kg kerne pr. kg ammonium-N)		
	Intervaller for tilførsel af ammonium-N (kg/ha)		
	0–50	50–100	100–150
Vintersæd med forfrugt korn	20	15	10
Vintersæd med forfrugt kløvergræs *	20	15	5
Vårsæd forfrugt korn	20	10	0
Vårsæd forfrugt kløvergræs	5	0	0

Økologisk **vinterraps** skal have en god forfrugt, så den kommer så godt fra start som muligt. Så kan der ved en tilførsel på 40 – 80 kg ammonium-N pr. ha høstes et udbytte på 2–3 tons frø pr. ha.

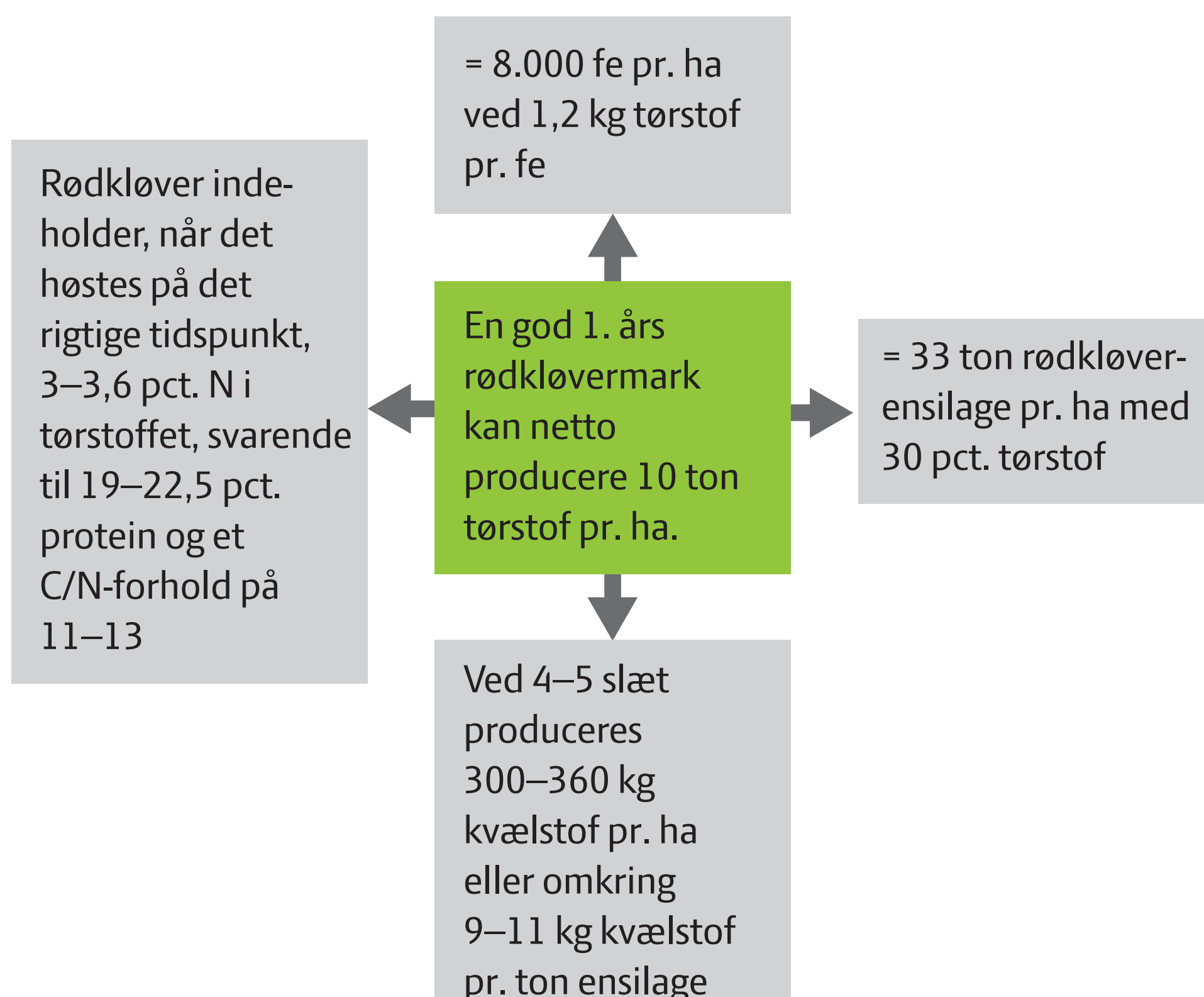
I de arter af **frøgræs**, hvor det er vigtigt, at frøgræsset går i leje, bør der ikke tilføres mindre end 100–110 kg ammonium-N i husdyrgødning. Optimum er ofte højere.

MOBIL GRØNGØDNING AF RØDKLØVER

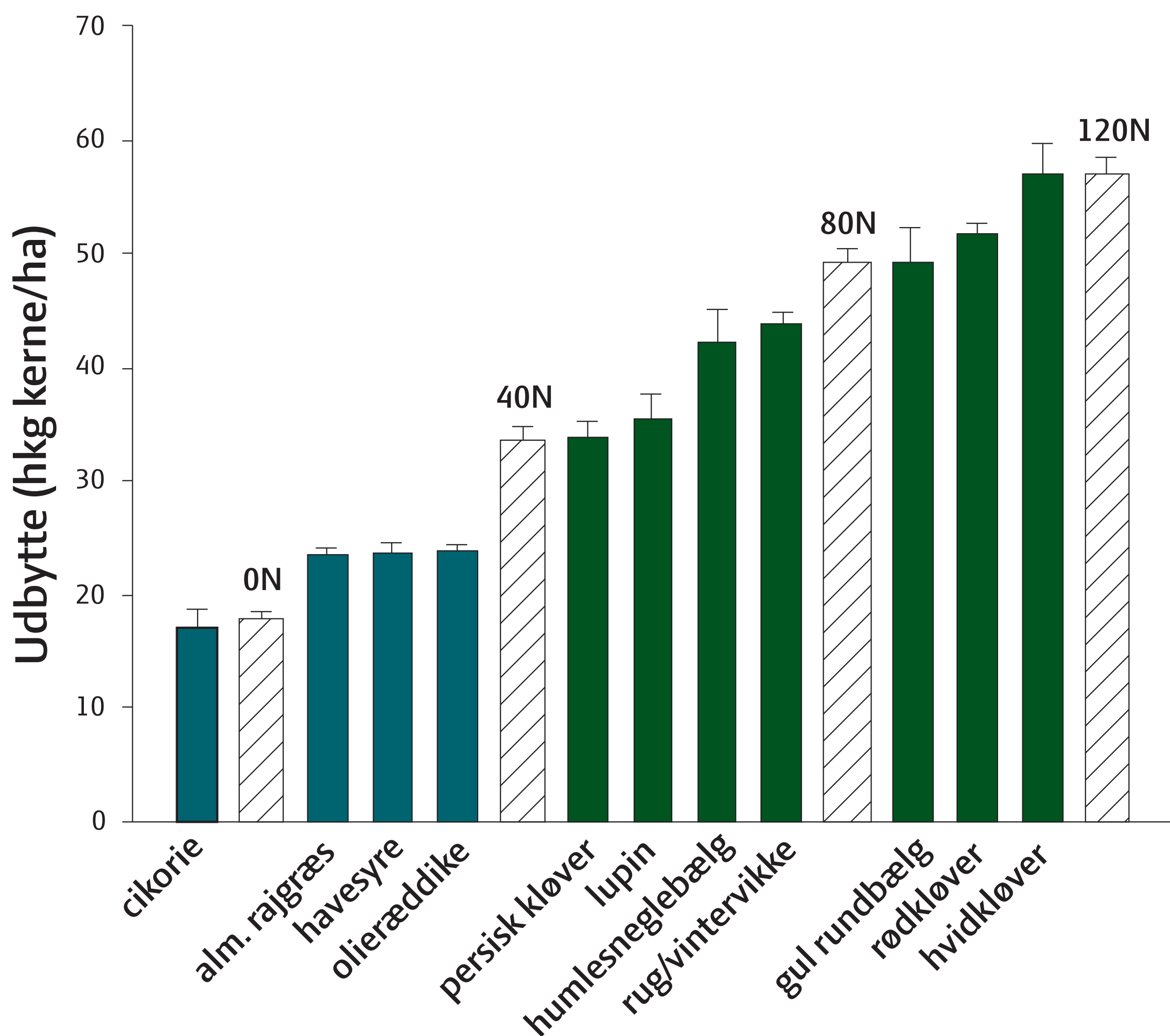
Hvis der er langt til en økologisk husdyrbruger, der kan levere gødning, er ensileret grøngødning måske et alternativ for planteavleren.

Produktion af god mobil grøngødning kræver samme indsats som produktion af kvalitetsensilage til foder. Med en god N-udnyttelse på 50 pct. koster den mobile grøngødning ca. 35 kr. pr. kg udnyttet N. Hvis muligt kan ensileringen spares ved en direkte overflytning af grønmasse mellem marker.

DER ER GULD I EN GOD EFTERAFGRØDE

Under optimale forhold kan en veletableret efterafgrøde af rød- eller hvidkløver forsyne en efterfølgende vårbyg med gødning, der svarer til 100–120 kg kalkammonsalpeter pr. ha.

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

RODUKRUDT

”Økologisk planteavl uden fokus på rodukrudt holder ikke mere end 6 år”

En fuld gennemskæring **lige efter høst** er effektiv over for tidsler. Ved evt. genvækst efter tidlig høst kan udføres en gennemskæring mere. En yderligere fuld gennemskæring om foråret inden såning øger effekten.

Alle harvninger i efteråret efter 20. august har kun varig effekt på kvik.

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

FOREBYG MANGANMANGEL

For sen sprøjtning med mangan koster udbytte. Hvis der er risiko for manganmangel på en mark, så undlad at dyrke havre, vårbyg og vinterbyg, da de er meget følsomme.

Forholdsregler:

- Fast jord
- Moderate reaktionstal
- Sædskifte
- God forsyning med kvælstof

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

SÆDSKIFTEREGLER

- Dyrk 20 pct. af sædskiftet med grøngødningsafgrøder, der kan afslås (kløvergræs eller lucerne)
- Hav maksimum 50 pct. af sædskiftet med konkurrencesvage kornafgrøder og højst to år i træk – også selvom kornpriserne er høje
- Hav godt styr på risikoen for sædskiftesygdomme i de forskellige afgrøder

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

BRUG AF MASKINSTATION I PRESSEDE PERIODER

REGNEEKSEMPEL FOR HAVRE

Udsættelse af såtid i havre kan koste 0,8 hkg pr. ha pr. dag. Det svarer til et tab på 120 kr. pr. dag, hvis kornprisen er 150 kg pr. hkg.

Leje af en maskinstation til såning koster ca. 450 kr. pr. ha. Det vil sige, at blot 3–4 dages udsættelse af såning kan betale maskinstationen.

Dyrkningssikkerhed for vårtriticale og vårhvede forringes også markant med udsat såtidspunkt.

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

GØR-DET-SELV-FORSØG

Når du arbejder i marken, så test din handling i striber eller ”vinduer”.

Er der effekt af husdyrgødningen efter en god forfrugt?

Lav en eller flere striber med f.eks. det halve gødning.

Er der mangel på K eller S?

Prøv at gøde i en stribe i marken med kaliumsulfat (hvis Kt er under 8).

Gør det en forskel at bruge have/park-kompost?

Tilfør f.eks. 30–50 ton pr. ha i et område.

Er din planteetablering i top?

Prøv at nedsætte arbejdstempoet i en stribe ved såbedsbearbejdningen.

Er afgrøderne robuste over for sygdomme?

Prøv forskellige arts- og sortsblandinger i mindre striber.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

SE-LUGT-FØL PÅ JORDEN

HAR RØDDERNE DET GODT I DINE MARKER?

Tag en spade med i marken og grav et hul ned til mindst 40 cm. Er rødderne jævnt fordelt ned gennem jordblokken? Er der kompakte lag, hvor rødderne fortykkes, og ændrer rødderne retning for at søge dybere ned?

Lugt til jorden; uomsatte halmrester, der lugter råddent, er tegn på dårligt luftskifte.

Lav en kasteprøve. Lad en jordblok falde fra ca. en meters højde ned på et fast underlag. Hvis jorden, på trods af et kompakt udseende, alligevel sønderdeles i aggregater, er det tegn på, at der faktisk er brudflader i jordblokken, som nok skal tillade rødder at komme frem. Men ligger jorden efter kastet stadig i få store knolde, er tætheden skadelig for afgrøden.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

